

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Πτυχιακή Εργασία

**ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΠΟΛΑΣΜΟΥ ΤΟΥ
ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΚΟΥ ΙΔΕΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ
ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ
SARS-COV-2 ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ**

Αστέρω Νικάνδρου

Λεμεσός 2022

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Πτυχιακή Εργασία

**ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΠΟΛΑΣΜΟΥ ΤΟΥ
ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΚΟΥ ΙΔΕΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ
ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ
SARS-COV-2 ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ**

Αστέρω Νικάνδρου

Επιβλέπων καθηγητής:

Δρ Σωκράτης Σωκράτους

Λεμεσός 2022

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Αστέρω Νικάνδρου, 2022

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου, Δρ. Σωκράτη Σωκράτους για την συνεχή και την ανεκτίμητη καθοδήγηση του, στη συγγραφή της παρούσας πτυχιακής διατριβής. Το θέμα που επέλεξα να ασχοληθώ για την πτυχιακής μου εργασία, είναι «Διερεύνηση της σχέσης αυτοκτονικού ιδεασμού και παραγόντων κίνδυνου κατά την διάρκεια της πανδημίας covid – 19 σε φοιτητές πανεπιστήμιου». Η εργασία αυτή γίνεται στα πλαίσια της εκπλήρωσης των πανεπιστημιακών μονάδων για τη λήψη του πτυχίου μου, από το Τμήμα Νοσηλευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας, του στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, όπου και βρίσκομαι στο παρών στάδιο στο 8^ο εξάμηνο. Κατά τη διάρκεια των 4 ετών των σπουδών μου, έχω διδαχθεί και μάθει πολλά για τον άνθρωπο, την ανατομία του, τη παθοφυσιολογία του και πως διαταράσσεται. Ένα από τα μαθήματα τα οποία παρακολούθησα ήταν και αυτό της Ψυχικής Υγείας. Το μάθημα αυτό μου παρακίνησε το ενδιαφέρον για περισσότερη μελέτη. Καταληκτικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον παππού και την γιαγιά μου, που ήταν πάντα δίπλα μου σε αυτά τα 4 χρόνια. γιατί χωρίς την πίστη και την υποστήριξή τους, η φοίτηση μου και η απόκτηση του πτυχίου θα ήταν ένα πιο δύσκολο εγχείρημα για εμένα. Τους ευχαριστώ που στάθηκαν δίπλα μου όλα αυτά τα χρόνια και για την υπομονή που υπέδειξαν..

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή: Ο ιός SARS-COV-2, φτάνει σχεδόν στα 3 έτη ύπαρξης του. Έχει επηρεάσει την υγεία του γενικού πληθυσμού και δημιούργησε πολλά προβλήματα όπως οικονομικά, ψυχολογικά και κοινωνικά. Η διερεύνηση του αυτοκτονικού ιδεασμού στους φοιτητές κατά την διάρκεια της πανδημίας, αποτελεί ζωτικής σημασίας εφόσον αντιμετωπίζουν μια κρίσιμη μετάβαση.

Σκοπός: Η διερεύνηση του επιπολασμού του αυτοκτονικού ιδεασμού και παραγόντων κινδύνου κατά την διάρκεια της πανδημίας SARS-COV-2, σε φοιτητές πανεπιστημίου.

Υλικό και Μέθοδος: Συστηματική ανασκόπηση στην οποία έγινε αναζήτηση της σχετικής αγγλικής και ελληνικής βιβλιογραφίας στις βάσεις δεδομένων PubMed και CINAHL με λέξεις κλειδιά: “suicidal ideation” AND SARS-COV-2 AND “university students” AND “risk factors”, σε όλους τους πιθανούς συνδυασμούς.

Αποτελέσματα: Η αναζήτηση κατέληξε σε 9 μελέτες, κατά την περίοδο 2019-2022, που πληρούσαν τα προκαθορισμένα κριτήρια. Μέσα από την αναζήτηση της βιβλιογραφίας διαπιστώθηκε πως ο επιπολασμός του αυτοκτονικού ιδεασμού κυμαίνεται μεταξύ 2.0% και 19.56%. Οι παράγοντες κινδύνου που βρέθηκαν να σχετίζονται με την εμφάνιση αυτοκτονικών ιδεασμών στους φοιτητές κατά τη διάρκεια της πανδημίας είναι το φύλο, ο ανθυγιεινός τρόπος ζωής, η σχέση μεταξύ οικογένειας και φοιτητή/τριας, η έλλειψη κοινωνικής υποστήριξης, οικονομική δυσχέρεια, και το ψυχιατρικό ιστορικό. αποτελεί μια πράξη που επέρχεται μετά από ένα χρονικό διάστημα μοναξιάς και κοινωνικής απομόνωσης, μη επαρκής υποστήριξη από την οικογένεια ή και φίλους.

Συμπεράσματα: Η ψυχική υγεία των φοιτητών έχει επηρεαστεί κατά τη διάρκεια της πανδημίας, γεγονός που εκδηλώνεται με υψηλό επιπολασμό αυτοκτονικού ιδεασμού. Επομένως, οι φοιτητές αποτέλεσαν ευπαθή ομάδα για την εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού κατά τη διάρκεια της πανδημίας, γι' αυτό είναι υψίστης σημασίας η αναγνώριση των παραγόντων κινδύνου που συμβάλλουν στην εμφάνιση τους, με στόχο την έγκαιρη διαχείριση και αντιμετώπιση τους.

Λέξεις-κλειδιά: αυτοκτονικός ιδεασμός, φοιτητές πανεπιστημίου, πανδημία, SARS-CoV-2, Covid-19, παράγοντες κινδύνου.

ABSTRACT

Background: The SARS-COV-2 virus, reaches almost 3 years of its existence. It has affected the health of the general population and has created many problems such as economic, psychological, and social problems. Exploring suicidal ideation in students during the pandemic is vital if they are going through a critical transition.

Aim: To investigate the relationship between suicidal ideation and risk factors during the SARS-COV-2 pandemic in university students.

Material and Method: A systematic review to which search was applied to PubMed and CINAHL databases from the English and Greek literature with keywords: “suicidal ideation” AND SARS-COV-2 AND “university students” AND “risk factors” in all possible combinations.

Results: The search concluded with 9 research articles, during the period 2019-2022, that met the inclusion criteria. Through the search of the literature, it was found that the prevalence of suicidal ideation is between 2.0% and 19.56%. Risk factors associated with suicidal ideation in university students during the pandemic were gender, unhealthy lifestyle, the relationship between family and student, financial strain, and psychiatric history.

Conclusion: It has been found that the mental health of university students has been affected during the pandemic, which can be noticed by the high prevalence of suicidal ideation. Therefore, university students formed a vulnerable population for suicidal ideations during the pandemic, which is why the acknowledgment of risk factors of suicidal ideation is of utmost importance, for early management and treatment.

Keywords: suicidal ideation, university students, pandemic, Covid-19, risk factors.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iv
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	vi
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	viii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ix
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	x
1. Εισαγωγή	1
2. Σκοπός	3
3. Υλικό-Μέθοδος.....	4
4. Αποτελέσματα.....	6
4.1 Χαρακτηριστικά μελετών	6
4.2 Παρουσίαση ποσοτικών μελετών	6
4.2.1 Ο επιπολασμός αυτοκτονικού ιδεασμού στους φοιτητές	6
4.2.2 Η σχέση αυτοκτονικού ιδεασμού με το φύλο.....	8
4.2.3 Η σχέση αυτοκτονικού ιδεασμού και ανθυγιεινού τρόπου ζωής.....	9
4.2.5 Η επίδραση της σχέσης φοιτητή/τριας - οικογένειας στην εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού	11
4.2.6 Η σχέση αυτοκτονικού ιδεασμού και οικονομικής δυσχέρειας του/της φοιτητή/φοιτήτριας & οικογένειας	11
4.3 Μεθοδολογικά προβλήματα ερευνών	12
5. Συζήτηση	20
5.1 Περιορισμοί μελέτης.....	22
6. Συμπεράσματα	23
6.1 Εισηγήσεις.....	23
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	25

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	28

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Χαρακτηριστικά ποσοτικών μελετών που ανασκοπήθηκαν	14

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Εικόνα 1: Απεικόνιση των αποτελεσμάτων της στρατηγικής αναζήτησης.....	5

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

SARS-COV-2	Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2
ΤΕΠΑΚ.:	Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
P-Value:	Στατιστική σημαντικότητα
SPSS:	Statistical Package for the Social Sciences
OR:	Odds Ratio, Λόγος συμπληρωματικών πιθανοτήτων
COVID-19:	Coronavirus disease 2019
Π.Ο.Υ:	Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
Υ.Ψ.Υ:	Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας
WHO:	World Health Organization
CI:	Confidence interval

ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΘΛΙΨΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΨΥΧΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ

DASS-21:	Depression Anxiety Stress Scales 21
STAI:	State-Trait Anxiety Inventory
PHQ-9:	Patient Health Questionnaire
DSM-5:	Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders
SBW-R:	Suicidal Behaviors Questionnaire-Revised scale
ICD-10:	International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th edition
IES-R:	Impact of Events Scale-Revised
PSS:	10-Item Perceived Stress Scale
BDI:	13-item Beck Depression Inventory

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Αυτοκτονικός ιδεασμός: Παραπέμπει σε σκέψεις ενός ατόμου σε ότι αφορά την αυτοκτονική συμπεριφορά προς το ίδιο τον εαυτό του ατόμου. Συγκεκριμένα οι σκέψεις αυτές σχετίζονται με την ανάγκη του ατόμου να θέσει τέλος στην ζωή του και σε κάποιες περιπτώσεις με την ύπαρξη σχεδίου με σοβαρά θανατηφόρα μέθοδο και σπανιότερα τα μέσα για την διάπραξη της είναι εφικτά.

1. Εισαγωγή

Ο ιός SARS-COV-2, έχει φτάσει σχεδόν στα 3 έτη ύπαρξης του. Ξεκίνησε από την Κίνα το Δεκέμβριο του 2019 και από τότε εξαπλώθηκε σε κάθε γωνιά της Γης αναδιοργανώνοντας τις ζωές όλων μας. Ο ιός SARS-COV-2, έχει επηρεάσει την υγεία του γενικού πληθυσμού και δημιούργησε πολλά προβλήματα όπως οικονομικά, ψυχολογικά και κοινωνικά (Wang et al., 2020). Σύμφωνα με τον ΠΟΥ: «Η πανδημία του ιού SARS-COV-2 έθεσε σε κίνδυνο την ψυχική υγεία και την ευημερία των ανθρώπων διεθνώς.» (WHO., 2022).

Η αυτοκτονία αποτελεί την 4η αίτια θανάτου σε νεαρά άτομα, ηλικίας 15-19 ετών και αποτελεί σοβαρή απειλή για την δημόσια υγεία, αφού σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ., περισσότεροι από 700 000 άνθρωποι πράττουν αυτοκτονία κάθε χρόνο. Για κάθε αυτοκτονία που γίνεται γνωστή αντιστοιχούν περισσότεροι άνθρωποι εκεί έξω που επιχειρούν να αυτοκτονήσουν (WHO., 2022).

Η διερεύνηση του αυτοκτονικού ιδεασμού στους φοιτητές κατά την διάρκεια της πανδημίας αποτελεί ζωτικής σημασίας, εφόσον αντιμετωπίζουν μια κρίσιμη φάση της ζωής τους, καθώς γίνονται ανεξάρτητοι και αναλαμβάνουν περισσότερες ευθύνες κατά την διάρκεια των σπουδών τους. Ως αποτέλεσμα, οι φοιτητές βιώνουν υψηλότερα ποσοστά άγχους, λόγω των ακαδημαϊκών τους υποχρεώσεων, των συνθηκών διαμονής, και της οικονομικής τους κατάστασης (Sun et al., 2021).

Η έξαρση του κορωνοϊού επέφερε περισσότερο άγχος στους φοιτητές, αφού στην αρχή της πανδημίας επικρατούσε το αίσθημα της αβεβαιότητας (Farooq et al., 2020). Είναι ιδιαίτερα αμφιλεγόμενο, ότι οι φοιτητές επηρεάστηκαν σε μεγαλύτερο βαθμό από τον γενικό πληθυσμό κατά την διάρκεια της πανδημίας (D'Hondt et al., 2020; Pramukti et al., 2020). Οι φοιτητές που επέστρεψαν πίσω στις οικογένειες τους, επειδή τα πανεπιστήμια έκλεισαν εξαιτίας της πανδημίας, ήταν πολύ περιορισμένοι ακόμα και όσοι φοιτητές έμειναν στην πόλη που σπούδαζαν (Stangier et al., 2021). Η κοινωνική απομόνωση περιόρισε την αλληλεπίδραση τους με φίλους τους, γεγονός που επιδείνωσε τα συναισθήματα άγχους. Ένας επιπλέον παράγοντας ο οποίος επηρέασε τους φοιτητές κατά την πανδημία, προέκυψε λόγω διαδικτυακών μαθημάτων κατά την διάρκεια των ακαδημαϊκών εξαμήνων, που δημιούργησε προβλήματα συγκέντρωσης, με αποτέλεσμα να νιώθουν περισσότερο άγχος για το μέλλον τους (D'Hondt et al., 2020).

Η ψυχική υγεία των φοιτητών αποτελούσε ήδη παγκόσμια ανησυχία, ακόμα και πριν την έξαρση του ιού. Επομένως προκύπτει η ανάγκη για διερεύνηση των παραγόντων κινδύνου που σχετίζονται με την εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού στο φοιτητικό πληθυσμό, με απώτερο στόχο τον περιορισμό τους.

2. Σκοπός

Σκοπός της παρούσας συστηματικής ανασκόπησης, είναι η διερεύνηση του επιπολασμού του αυτοκτονικού ιδεασμού και των παραγόντων κινδύνου που σχετίζονται με την εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού κατά την διάρκεια της πανδημίας σε φοιτητές πανεπιστήμιου.

Επιμέρους στόχοι:

- 2.1 Επιπολασμός αυτοκτονικού ιδεασμού στους φοιτητές
- 2.2 Σχέση αυτοκτονικού ιδεασμού με το φύλο
- 2.3 Σχέση αυτοκτονικού ιδεασμού και ανθυγιεινού τρόπου ζωής
- 2.6 Σχέση αυτοκτονικού ιδεασμού και παρουσία ψυχιατρικού ιστορικού
- 2.5 Επίδραση της σχέσης φοιτητή-οικογένειας στην εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού
- 2.6 Σχέση αυτοκτονικού ιδεασμού και οικονομικής δυσχέρειας

3. Υλικό-Μέθοδος

Πραγματοποιήθηκε αναζήτηση της ερευνητικής βιβλιογραφίας. Η ανεύρεση των μελετών ολοκληρώθηκε με τη χρήση των βάσεων δεδομένων PubMed και CINAHL. Οι λέξεις-κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν: suicidal ideation, university students, pandemic, COVID-19, risk factors, σε όλους τους πιθανούς συνδυασμούς, χρησιμοποιώντας εντολές όπως είναι το AND, OR και NOT, με την χρήση των Mesh terms.

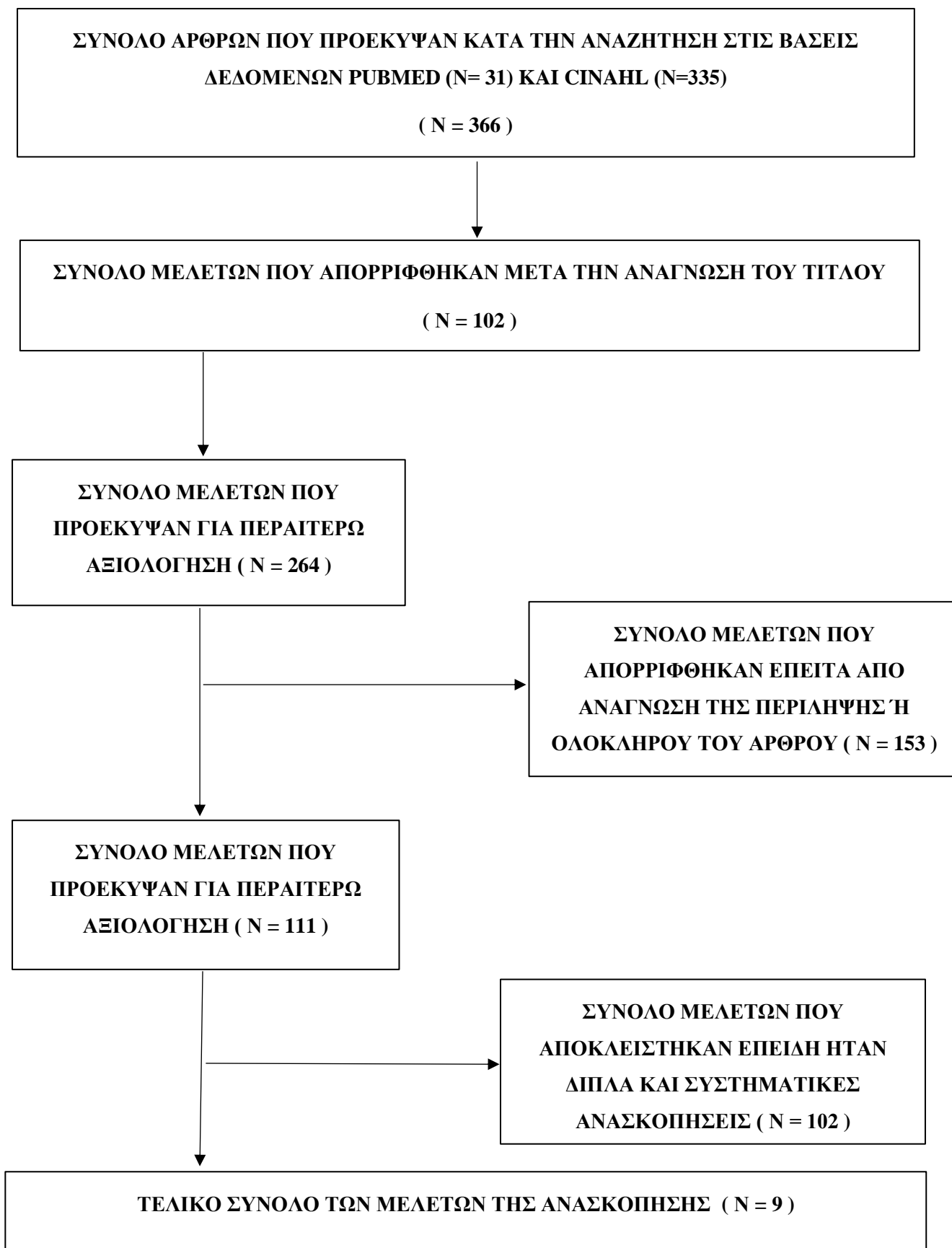
Από την αναζήτηση βρέθηκαν 366 άρθρα. Στη συνέχεια, ο αριθμός των άρθρων κατάληξε σε 9 με τα πιο κάτω κριτήρια εισαγωγής και αποκλεισμού:

Κριτήρια εισαγωγής:

- a) Χρόνος δημοσίευσης: Άρθρα τα οποία δημοσιεύτηκαν μετά την έναρξη της νέας πανδημίας COVID – 19, από τον Δεκέμβριο του 2019 μέχρι τον Ιανουάριο του 2022.
- b) Γλώσσα: Επιλέχθηκαν άρθρα μόνο σε Αγγλική Γλώσσα λόγω επαρκούς γνώσης της γλώσσας.
- c) Δείγμα: Το δείγμα αφορούσε άτομα τα οποία φοιτούσαν πριν και κατά την διάρκεια της πανδημίας σε πανεπιστήμιο.

Κριτήρια αποκλεισμού:

- a) Χρόνος δημοσίευσης: Μελέτες οι οποίες δεν αφορούσαν την πανδημία.
- b) Γλώσσα: Μελέτες οι οποίες δεν ήταν στα Αγγλικά.
- c) Δείγμα: Άτομα που δεν φοιτούσαν σε κάποιο πανεπιστήμιο.

Εικόνα 1: Απεικόνιση των αποτελεσμάτων της στρατηγικής αναζήτησης

4. Αποτελέσματα

4.1 Χαρακτηριστικά μελετών

Από την αρχική αναζήτηση των μελετών, βρέθηκαν στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων PubMed (N=31) και CINAHL (N=335) 366 άρθρα. Χρησιμοποιώντας τα κριτήρια επιλογής που τέθηκαν απέμειναν 9 άρθρα. Τα άρθρα λόγω του ότι αφορούσαν την πανδημία του νέου κορονοϊού δεν χρειάστηκε να εφαρμόσουμε χρονικό περιορισμό εφόσον τα άρθρα που υπάρχουν στις βάσεις δεδομένων είναι από τα τέλη του 2019 μέχρι και σήμερα, αρχές του 2022. Από την ανάγνωση του τίτλου απορρίφθηκαν 102 μελέτες. Μετά την ανάγνωση της περίληψης και ολόκληρου του κειμένου απορρίφθηκαν τα 153 και παρέμειναν 111. Από αυτές, απορρίφθηκαν τα 102 διότι κάποιες παρουσιάζονταν δύο φορές και κάποιες μελέτες ήταν συστηματικές ανασκοπήσεις.

Τελικά εξετάστηκαν 9 ποσοτικές μελέτες, οι οποίες πληρούσαν τα συγκεκριμένα κριτήρια. Από το σύνολο των 9 μελετών, οι πλείστες (7) προέρχονται από την Ασία (Ιαπωνία, Μπαγκλαντές, και Κίνα), (1) από την Αφρική (Ουγκάντα) και (1) από την Ευρώπη (Γαλλία). **(βλέπε πίνακα 1, σελ. 10)**

Μέσα από τις μελέτες εξετάζονται μεταβλητές όπως το φύλο, επίπεδο σπουδών (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό), οικονομική κατάσταση του φοιτητή/τριας ή/και της οικογένειας, προηγούμενο ιστορικό αυτοκτονίας, ψυχιατρικού ιστορικού και η ύπαρξη υποστηρικτικού δικτύου, όπως φίλοι και οικογένεια. Αυτοί είναι ορισμένοι παράγοντες οι οποίοι κατηγοριοποιήθηκαν γιατί κρίθηκαν σημαντικοί για περισσότερη διερεύνηση. Οι πιο πάνω παράγοντες είναι χρήσιμοι γιατί μπορούν να συμβάλουν στην έγκαιρη αναγνώριση των φοιτητών που βρίσκονται σε υψηλό κίνδυνο εμφάνισης αυτοκτονικών ιδεασμών, ώστε να διαχειριστούν έγκαιρα.

4.2 Παρουσίαση ποσοτικών μελετών

4.2.1 Ο επιπολασμός αυτοκτονικού ιδεασμού στους φοιτητές

Η μελέτη των (Kaggwa et al., 2022), η οποία διεξήχθη στην Ουγκάντα το 2022, εξέτασε τον επιπολασμό του αυτοκτονικού ιδεασμού με την κλίμακα αξιολόγησης General Health

Questionnaire. Το ποσοστό του επιπολασμού αυτοκτονικών ιδεών του τελευταίου έτους, ήταν 31.65% (P -value<0.100), ενώ παράλληλα ο επιπολασμός υπαρκτού σχεδίου αυτοκτονίας βρισκόταν στο 8.15%.

Μικρότερο ποσοστό επιπολασμού αυτοκτονικών ιδεασμών παρουσιάζει η μελέτη των (Nomura et al., 2021) με ποσοστό 6.7%, η οποία πραγματοποιήθηκε στην Ιαπωνία και συμμετείχαν 2,712 φοιτητές. Συγκεκριμένα, ένα μικρό ποσοστό δήλωσαν σοβαρής μορφής αυτοκτονικό ιδεασμό, σχεδόν 2 άτομα στους 100 (1.9%, 95% CI 1.4-2.5%).

Με την κλίμακα αξιολόγησης Depression, Anxiety and Stress Scale, εξετάστηκε ο επιπολασμός του αυτοκτονικού ιδεασμού και στην μελέτη των (Tasnim et al., 2020). Η συγκεκριμένη μελέτη διεξήχθη στο Μπαγκλαντές και το δείγμα περιλάμβανε 3,331 φοιτητές. Ο επιπολασμός αυτοκτονικού ιδεασμού σε αυτήν την μελέτη υπολογίστηκε στο 12.8%.

Η μελέτη των (Zhou et al., 2021), με δείγμα 11,333 φοιτητές, διεξήχθη σε 31 επαρχίες της ηπειρωτικής Κίνας, χρησιμοποιώντας τις κλίμακες Patient Health Questionnaire-9, 7-item Generalized Anxiety Disorder Scale, και το Social Support Rate Scale σε διαδικτυακό ερωτηματολόγιο για να αξιολογήσει τα επίπεδα άγχους, στρες και ψυχικής κατάστασης των φοιτητών. Ωστόσο, ο επιπολασμός αυτοκτονικού ιδεασμού στους φοιτητές, με βάση τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου ήταν 7.3% (P <0.001).

Στην μελέτη των (Sun et al., 2021), χρησιμοποιήθηκαν τα εργαλεία αξιολόγησης PHQ-9, GAD-7, Impact of Events scale, Mindful Attention Awareness Scale, Multidimensional Scale of Perceived Social Support, 4-item Empathic Responding to SARS scale και το Perceived External Stigma Subscale of the Ebola-relayed Stigma Questionnaire, με δείγμα 1,912 φοιτητές, οι οποίοι συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο κατά την διάρκεια της κοινωνικής απομόνωσης. Ο επιπολασμός αυτοκτονικού ιδεασμού της μελέτης αυτής υπολογίστηκε στο 19,56%.

Τα εργαλεία μέτρησης που χρησιμοποιήθηκαν στην μελέτη των (Xu et al., 2021), ήταν το PHQ-9, GAD-7, Insomnia Severity Index και το Posttraumatic Stress Disorder Checklist για το DSM-5. Η μελέτη διεξήχθη στην πόλη Γιουχάν στην Κίνα, όπου περιλάμβανε μεγάλο δείγμα των 11,254 φοιτητών από 30 πανεπιστήμια της περιοχής. Ο επιπολασμός αυτοκτονικής συμπεριφοράς ήταν ο πιο χαμηλός σε αυτή τη μελέτη μεταξύ άλλων, με μόνο 2% (P <0.01).

Η μελέτη των (Chen et al., 2021), διεξήχθη και αυτή στην Κίνα, όπου σκοπός της ήταν υπολογίσει τον επιπολασμό αυτοκτονικού ιδεασμού στην πρώτη παρτίδα των φοιτητών που επέστρεψαν στο πανεπιστήμιο και την σχέση μεταξύ αυτοκτονικού ιδεασμού με την ύπαρξη κοινωνικής στήριξης και οικογενειακών χαρακτηριστικών. Τα εργαλεία αξιολόγησης του αυτοκτονικού ιδεασμού που χρησιμοποιήθηκαν ήταν το Positive and Negative Suicidal Ideation και το Social Support Scale. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης, 146 φοιτητές από τους 2,700 εκδήλωσαν αυτοκτονικό ιδεασμό, με ποσοστό 5,4% ($P < 0.001$).

Τέλος, η μοναδική μελέτη που πραγματοποιήθηκε σε χώρα της Ευρώπης είναι η μελέτη των (D'Hondt et al., 2020), η οποία συμπερίλαβε το μεγαλύτερο δείγμα των 69,054 φοιτητών, με το 72.8% του δείγματος να αποτελείται από γυναίκες. Τα εργαλεία μέτρησης που χρησιμοποιήθηκαν στην μελέτη ήταν το 22-item Impact of Events Scale-Revised, το 13-item Beck Depression Inventory, το 10-Item Perceived Stress Scale και το State-Trait Anxiety Inventory. Ο επιπολασμός αυτοκτονικού ιδεασμού στην Γαλλία υπολογίστηκε στο 11,4% ($P < 0.001$).

4.2.2 Η σχέση αυτοκτονικού ιδεασμού με το φύλο

Ανάμεσα στους παράγοντες κινδύνου που αναλύονται στις μελέτες, ένας από τους κύριους παράγοντες κινδύνου αποτέλεσε το φύλο. Οι περισσότερες έρευνες, και συγκεκριμένα οι πέντε στις εννιά υπό ανασκόπηση μελέτες, βρέθηκε ότι το γυναικείο φύλο αποτελεί παράγοντα που σχετίζεται με την ανάπτυξη αυτοκτονικών ιδεασμών στους φοιτητές. Αντίθετα, σε μια μελέτη που διεξήχθη σε 10 χώρες και διερεύνησε τον αυτοκτονικό ιδεασμό στο γενικό πληθυσμό, οι άντρες είχαν μεγαλύτερα ποσοστά αυτοκτονικού ιδεασμού σε σχέση με τις γυναίκες (Cheung et al., 2021).

Στην έρευνα των (Nomura et al., 2021), η οποία διεξήχθη στην Ιαπωνία, το ποσοστό των ανδρών που είχαν ήπια συμπτώματα αυτοκτονικού ιδεασμού ήταν 6.7%, ενώ των γυναικών σχεδόν το ίδιο ποσοστό, με 6.6%. Ενώ το ποσοστό ανδρών με σοβαρό αυτοκτονικό ιδεασμό ήταν μικρότερο σε σχέση με το ποσοστό σοβαρού αυτοκτονικού ιδεασμού στις γυναίκες (1.6%, vs. 2.2%).

Στο Μπαγκλαντές έγιναν ακόμη δύο παρόμοιες έρευνες στους φοιτητές κατά την διάρκεια της πανδημίας, οι οποίες μελετούσαν τους παράγοντες κινδύνου για αυτοκτονικούς ιδεασμούς στους φοιτητές, στις οποίες βρέθηκαν παρόμοια ευρήματα με την μελέτη των (Nomura et al., 2021), με ποσοστό αυτοκτονικού ιδεασμού στις γυναίκες να φτάνει το στο

14.8% ενώ στους άντρες στο 11.5% (Tasnim et al., 2020). Αντίστοιχα στην έρευνα των (Rahman et al., 2022), φαίνεται ότι οι γυναίκες είναι κατά 2.38 φορές σε μεγαλύτερο κίνδυνο αυτοκτονικής συμπεριφοράς.

Σε έρευνα των (Xu et al., 2021), που έγινε στην γνωστότερη πόλη της εποχής της πανδημίας Γιόχαν στην Κίνα, βρέθηκε ότι το γυναικείο φύλο ήταν κατά 1.39 φορές σε μεγαλύτερο κίνδυνο να εκδηλώσουν αυτοκτονική συμπεριφορά σε αντίθεση με το αντρικό φύλο ($P < 0.01$, adjusted OR = 1.93, 95% CI = 1.39– 2.68). Η έρευνα υλοποιήθηκε με την στατιστική ανάλυση χ^2 όπου το δείγμα καταχωρήθηκε στο σύστημα SPSS, και η πιο πάνω υπόθεση ήταν στατιστικά σημαντική. Σε ακόμα μία έρευνα που έγινε σε χώρα της Ευρώπης και συγκεκριμένα στην Γαλλία, το γυναικείο φύλο ήταν κατά 1.23 φορές σε μεγαλύτερο κίνδυνο για σκέψεις αυτοκτονίας (CI:1.16-1.31, $P < 0.001$), (D'Hondt et al., 2020).

Παραδόξως σε μελέτη των (Kaggwa et al., 2022) που διεξήχθη στην Ουγκάντα, το φύλο δεν φάνηκε να συσχετίζεται με την εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού. Ωστόσο, το φύλο δεν αποτελεί παράγοντα κινδύνου για την εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού, στην Ουγκάντα.

Επομένως, το γυναικείο φύλο έχει μεγαλύτερο κίνδυνο εμφάνισης αυτοκτονικών ιδεασμών, εφόσον 5 στις 9 μελέτες υποστηρίζουν το εύρημα αυτό. Σε αντίθεση, οι μελέτες των (Chen et al., 2021) και (Zhou et al., 2021), υποστηρίζουν ότι το αντρικό φύλο είναι σε μεγαλύτερο κίνδυνο από το γυναικείο. Μια πιθανή εξήγηση μπορεί να αποτελεί το γεγονός ότι το ανδρικό φύλο δεν λάμβανε τόση υποστήριξη από την οικογένεια, όσο οι γυναίκες.

4.2.3 Η σχέση αυτοκτονικού ιδεασμού και ανθυγιεινού τρόπου ζωής

Η έρευνα των (Nomura et al., 2021), αφορούσε σε φοιτητές που φοιτούσαν στο πανεπιστήμιο Ακίτα της Ιαπωνίας και σκοπός της ήταν να διερευνήσει τους παράγοντες που οδήγησαν τους φοιτητές σε αυτοκτονικές σκέψεις. Ο κύριος παράγοντας για την εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού, βρέθηκε να ήταν η κατανάλωση αλκοόλ περισσότερο από 3-4 φορές την εβδομάδα, γεγονός που οδήγησε το 13% των φοιτητών σε σοβαρό αυτοκτονικό ιδεασμό ($p < 0.001$).

Επιπλέον, στην έρευνα των (D'Hondt et al., 2020), φάνηκε ότι άτομα τα οποία γυμνάζονταν λιγότερο από 15 λεπτά την ημέρα ήταν 1.3 φορές σε μεγαλύτερο κίνδυνο αυτοκτονικών ιδεασμών (aOR=1.30, CI=1.22-1.40, $p < 0.001$), σε αντίθεση με τα άτομα που γυμνάζονταν περισσότερο από 15 λεπτά. Επομένως καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η έλλειψη

σωματικής άσκησης στην καθημερινότητα των φοιτητών αποτελεί παράγοντα κινδύνου στην ανάπτυξη αυτοκτονικών σκέψεων.

Η έρευνα των (Tasnim et al., 2020), έδειξε ότι τα άτομα που κοιμόντουσαν λιγότερο από 7 ώρες την ημέρα, κινδύνευαν κατά 2 φορές περισσότερο, σε σύγκριση με όσους είχαν κανονική ποιότητα και ποσότητα ύπνου (CI:1.541–2.802, $P<0.001$). Επιπρόσθετα, όσοι ήταν καπνιστές είχαν σχεδόν κατά 2 φορές μεγαλύτερο κίνδυνο για αυτοκτονικές σκέψεις σε σχέση με τους φοιτητές δεν κάπνιζαν (CI:1.683–3.144, $P<0.001$).

Τέλος, στην μελέτη των (Xu et al., 2021), η οποία διεξήχθη στη πόλη Γιόχαν της Κίνας, βρέθηκε να υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ αυτοκτονικής συμπεριφοράς και διαταραχών ύπνου (ποσότητα και ποιότητα ύπνου) ($P<0.01$). Επιπλέον, και η κατανάλωση αλκοόλ φαίνεται να επιδεινώνει τα ποσοστά αυτοκτονικής συμπεριφοράς, αφού ο κίνδυνος στα άτομα που κατανάλωναν αλκοόλ ήταν περισσότερο από διπλάσιος σε σύγκριση με αυτούς που δεν κατανάλωναν αλκοόλ ($P<0.01$).

4.2.4 Η σχέση μεταξύ αυτοκτονικού ιδεασμού και ατομικού ψυχιατρικού ιστορικού

Ένας άλλος παράγοντας ο οποίος φάνηκε να αυξάνει τον κίνδυνο αυτοκτονικού ιδεασμού είναι η παρουσία ψυχιατρικού ιστορικού. Η έρευνα των (D'Hondt et al., 2020), έδειξε πως άτομα με ψυχιατρικό ιστορικό πριν την πανδημία, ήταν σχεδόν τέσσερις φορές σε μεγαλύτερο κίνδυνο να αναπτύξουν αυτοκτονικές σκέψεις ($P<0.001$, CI=3.74-4.23).

Επίσης, στην έρευνα των (Xu et al., 2021), βρέθηκε να υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ αυτοκτονικής συμπεριφοράς και ατομικού ψυχιατρικού ιστορικού, στην οποία φάνηκε ότι άτομα με ιστορικό ψυχικής διαταραχής κινδύνευαν σχεδόν 2 φορές περισσότερο για ανάπτυξη αυτοκτονικής συμπεριφοράς (CI=1.45-2.61, $P<0.01$).

Σύμφωνα με την μελέτη των (Tasnim et al., 2020), φοιτητές που είχαν ιστορικό κατάθλιψης, είχαν σχεδόν 4 φορές σε περισσότερο κίνδυνο ανάπτυξης σκέψεων αυτοκτονίας (CI=2.484–6.716, $P<0.001$). Στη μελέτη των (Zhou et al., 2021), φάνηκε ότι όσοι φοιτητές εμφάνισαν καταθλιπτικά συμπτώματα ήταν 10 φορές σε μεγαλύτερο κίνδυνο και όσοι εμφάνισαν συμπτώματα άγχους, ήταν σχεδόν 6 φορές σε μεγαλύτερο κίνδυνο για αυτοκτονικό ιδεασμό (CI=7.84–14.38, $P<0.001$).

Ακόμη μια έρευνα που έγινε στην Ουγκάντα, έδειξε ότι άτομα τα οποία λαμβάνουν θεραπεία για οποιανδήποτε ψυχική νόσο έχουν σχεδόν 3 φορές μεγαλύτερα ποσοστά αυτοκτονικού ιδεασμού (Kaggwa et al., 2022), (CI=1.54 – 6.21, $P<0.001$). Σύμφωνα με τα

παραπάνω ευρήματα, φαίνεται ότι η παρουσία ψυχικής διαταραχής ή ιστορικού ψυχιατρικών παθήσεων αυξάνουν τον κίνδυνο αυτοκτονικών ιδεασμών στον φοιτητικό πληθυσμό.

4.2.5 Η επίδραση της σχέσης φοιτητή/τριας - οικογένειας στην εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού

Έχει φανεί επίσης ότι η σχέση του φοιτητή/τριας και οικογένειας να σχετίζεται με την ανάπτυξη αυτοκτονικών ιδεασμών. Την θετική συσχέτιση αυτή επιβεβαιώνει η μελέτη των (Xu et al., 2021), η οποία έδειξε ότι όσοι είχαν εχθρικές σχέσεις με τους γονείς τους ήταν σχεδόν 5 φορές σε μεγαλύτερο κίνδυνο αυτοκτονικού ιδεασμού (CI=2.57–8.64, P<0.01). Ακόμη, μέσω των αποτελεσμάτων φάνηκε ότι μόνο το 1.08% των συμμετεχόντων που είχαν στενές σχέσεις με τους γονείς τους είχαν αυτοκτονική συμπεριφορά, και σχεδόν το 12.88% που ήταν απομακρυσμένοι από τους γονείς τους είχαν αυτοκτονική συμπεριφορά.

Έχει επίσης διαφανεί στην μελέτη των (Rahman et al., 2022), ότι η ύπαρξη προβληματικών σχέσεων μεταξύ οικογένειας και φοιτητή αποτελεί σημαντικό παράγοντα που σχετίζεται με αυξημένο κίνδυνο αυτοκτονικής συμπεριφοράς (AOR=2.20, 95% CI: 1.79 - 2.70, P<0.01).

4.2.6 Η σχέση αυτοκτονικού ιδεασμού και οικονομικής δυσχέρειας του/της φοιτητή/φοιτήτριας & οικογένειας

Ακόμα ένας παράγοντας που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην εμφάνιση αυτοκτονικών σκέψεων, είναι η οικονομική δυσχέρεια της οικογένειας ή/και του φοιτητή/τριας. Στην Ουγκάντα, ένα σχετικά μεγάλο ποσοστό 38.15% των φοιτητών δεν είχαν το απαραίτητο ποσό για τα δίδακτρα τους κατά την διάρκεια της πανδημίας (Kaggwa et al., 2022). Οι συγκεκριμένοι φοιτητές, λόγω της κατάστασης που επικρατούσε ήταν σχεδόν 2.5 φορές σε μεγαλύτερο κίνδυνο για αυτοκτονικό ιδεασμό σε σύγκριση με τους φοιτητές που είχαν την οικονομική ευχέρεια να πληρώσουν τα δίδακτρα (cOR=2.47, CI=1.70-3.58, P<0.001).

Σε μελέτη που έγινε στην Ιαπωνία (Nomura et al., 2021), φάνηκε ότι οι άντρες βίωναν περισσότερη οικονομική πίεση σε σύγκριση με τις γυναίκες. Το 23% του αντρικού πληθυσμού και το 20% του γυναικείου πληθυσμού δήλωσαν ότι βίωναν οικονομική πίεση. Επομένως βλέπουμε ότι σχεδόν το ¼ του δείγματος να επηρεάζεται οικονομικά εξαιτίας της κοινωνικής απομόνωσης και ο κίνδυνος για αυτοκτονικό ιδεασμό ήταν σχεδόν 3 φορές

μεγαλύτερος (OR 2.79, 95% CI, 1.13-6.89, P<0.0025). Άρα ο οικονομικός παράγοντας επηρέασε σημαντικά την εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού.

Η οικογενειακή οικονομική κατάσταση είχε επίσης σημαντικές επιπτώσεις στην εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού. Πιο συγκεκριμένα, ο παράγοντας αυτός αφορά τις οικογένειες των φοιτητών που ήταν οικονομικά ασταθής και είχαν βιώσει κάποιο επίπεδο οικονομικής πίεσης κατά την διάρκεια της πανδημίας. Ένα μεγάλο ποσοστό των φοιτητών 83%, δήλωσε κάποιου επιπέδου οικονομική δυσφορία (Sun et al., 2021). Το γεγονός αυτό επέφερε συναισθήματα άγχους στους φοιτητές, το οποίο αποτέλεσε παράγοντα κινδύνου για την εμφάνιση περισσότερων περιστατικών αυτοκτονικού ιδεασμού (19.56%) στο πληθυσμό του δείγματος (P<0.001).

Η μελέτη των (D'Hondt et al., 2020), εξέτασε εάν η απώλεια μεριδίου του εισοδήματος των φοιτητών επηρέασε την ψυχική κατάσταση των φοιτητών και πιο συγκεκριμένα την εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού, λόγω της παραμονής τους στο σπίτι. Τα ευρήματα έδειξαν ότι το 21.9% του δείγματος έχασε μερίδιο από το εισόδημα τους. Η κατηγορία αυτή βρισκόταν σε 1.16 μεγαλύτερο κίνδυνο να αναπτύξουν αυτοκτονικό ιδεασμό (CI:1.09-1.23, P<0.001).

4.3 Μεθοδολογικά προβλήματα ερευνών

Καμία μελέτη δεν αναφέρει τους εννοιολογικούς ορισμούς των εννοιών που διερευνήθηκαν, με αποτέλεσμα να μειώνεται η εξωτερική εγκυρότητα τους. Τρεις από τις έρευνες που ανασκοπήθηκαν (Nomura et al., 2021; Rahman et al., 2022; Zhou et al., 2021) δεν περιγράφουν τις στατιστικές δοκιμασίες που χρησιμοποίησαν καθώς και αν τηρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής τους.

Όλες οι έρευνες αναφέρουν ότι εξασφάλισαν άδεια από την επιτροπή ηθικής και δεοντολογίας, ανάλογα με την περιοχή που έγινε η κάθε μελέτη ξεχωριστά, για τη διενέργεια της μελέτης. Στην μελέτη των (D'Hondt et al., 2020), αναφέρει πως δεν έδωσε ούτε προφορική αλλά ούτε και γραπτή συγκατάθεση στους συμμετέχοντες να υπογράψουν, εφόσον η έρευνα ήταν εθελοντική. Το γεγονός ότι οι μελέτες ήταν εθελοντικές, είχαν μέτριο ποσοστό ανταπόκρισης που μπορεί να καταστήσουν τα ευρήματα μη αντιπροσωπευτικά (Kaggwa et al., 2022).

Σε άλλες έρευνες, το ερωτηματολόγιο ήταν διαδικτυακό, επομένως δεν μπορούσαν όλοι οι φοιτητές να το συμπληρώσουν, ειδικά αυτοί με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, επειδή ορισμένοι δεν είχαν καμία πρόσβαση στο διαδίκτυο (Rahman et al., 2022). Επίσης, το γεγονός ότι ορισμένα ερωτηματολόγια επιλέγονταν να συμπληρωθούν μετά την επιστροφή των φοιτητών στα πανεπιστήμια, προκύπτει σφάλμα ανάκλησης, με αποτέλεσμα οι συμμετέχοντες να υπερεκτιμούν ή υποτιμούν τα γεγονότα που είχαν βιώσει (Xu et al., 2021).

Όλες οι μελέτες που μελετήθηκαν στην παρούσα βιβλιογραφική ανασκόπηση ήταν συγχρονικές, έτσι δεν είναι δυνατή η τεκμηρίωση αιτιωδών σχέσεων μεταξύ αυτοκτονικού ιδεασμού και παραγόντων κινδύνου.

Εν κατακλείδι, σε αρκετές μελέτες που συμπεριελήφθησαν στην συγκεκριμένη συστηματική ανασκόπηση, η σύνθεση του δείγματος ήταν άνιση, επειδή το γυναικείο φύλο ήταν περισσότερο του ανδρικού (Chen et al., 2021; Xu et al., 2021; Zhou et al., 2021). Επομένως προκύπτει συστηματικό σφάλμα επιλογής το οποίο οδηγεί σε περιορισμό γενίκευσης των αποτελεσμάτων στο γενικό πληθυσμό. Σχετικά με την καταλληλότητα του δείγματος, το δείγμα ήταν δείγμα ευκολίας, άρα προκύπτει σφάλμα επιλογής (Chen et al., 2021; Rahman et al., 2022), μειώνοντας έτσι την εξωτερική εγκυρότητα της μελέτης.

Πίνακας 1: Χαρακτηριστικά ποσοτικών μελετών που ανασκοπήθηκαν

ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ / ΧΩΡΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ / ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΕΙΔΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΣΚΟΠΟΣ	ΔΕΙΓΜΑ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΚΥΡΙΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ
1) Mark Mohan Kaggwa1 / Uganda / 2022	Συγχρονική Μελέτη	Να εκτιμήσει τον επιπολασμό και τους σχετικούς παράγοντες για τον αυτοκτονικό ιδεασμό, τα σχέδια αυτοκτονίας και τις απόπειρες αυτοκτονίας μεταξύ φοιτητών πανεπιστημίου στην Ουγκάντα.	540 φοιτητές προπτυχιακού επιπέδου	General Health Questionnaire (GHQ-28)	Ο επιπολασμός των αυτοκτονικών συμπεριφορών ήταν 31,85% για τον αυτοκτονικό ιδεασμό, 8,15% για τα σχέδια αυτοκτονίας και 6,11% για απόπειρες αυτοκτονίας. Ιστορικό χρόνιας ασθένειας αύξησε την πιθανότητα εμφάνισης αυτοκτονικών συμπεριφορών.

2) Kyoko Nomura / Japan / 2021	Συγχρονική Μελέτη	Να εκτιμήσει τον επιπολασμό των καταθλιπτικών συμπτωμάτων και του αυτοκτονικού ιδεασμού και να προσδιορίσει τους παράγοντες κινδύνου που οδήγησαν τους φοιτητές σε αυτοκτονικές σκέψεις.	Οι συμμετέχοντες ήταν 2712 φοιτητές	Patient Health Questionnaire (PHQ-9)	Το 11.7% έδειξε πως είχαν συμπτώματα κατάθλιψης και το 6.7% δήλωσαν αυτοκτονικές σκέψεις. Επίσης, οι παράγοντες κινδύνου που έδειξε η μελέτη ήταν το γυναικείο φύλο, οι καπνιστές και οι αλκοολικοί.
3) Rafia Tasnim / Μπαγκλαντές / 2020	Συγχρονική μελέτη	Να αξιολογήσει τους παράγοντες κινδύνου σε φοιτητές κατά τα αρχικά στάδια της πανδημίας COVID -19.	3.331 φοιτητές.	Depression, Anxiety and Stress Scale (DASS-21).	Το 59.4% ήταν γυναίκες. Ο επιπολασμός των αυτοκτονικών ιδεών βρισκόταν στο 12.8%. Οι παράγοντες κινδύνου ήταν οι διαταραχές ύπνου, το κάπνισμα, ιστορικό αυτοκτονικών σκέψεων και ιστορικό προηγούμενων αποπειρών, οικογενειακό ιστορικό αυτοκτονίας, κατάθλιψης, άγχους και στρες.

4) Shuang-Jiang Zhou / Κίνα / 2021	Συγχρονική Μελέτη	Να διερευνήσει την ψυχική κατάσταση και τους σχετικούς παράγοντες κινδύνου κατά την διάρκεια της πανδημίας μεταξύ των Κινέζων φοιτητών.	Στη μελέτη συμπεριλήφθηκαν 11,133 φοιτητές.	Patient Health Questionnaire-9 (PHQ-9), 7-item Generalized Anxiety Disorder Scale (GAD-7), και το Social Support Rate Scale (SSRS).	Το 37.0% των συμμετεχόντων, δήλωσε πως βίωσε συμπτώματα κατάθλιψης, 24.9% συμπτώματα άγχους, 20.9% συννοσηρότητα κατάθλιψης και άγχους και 7.3%, εμφάνισε αυτοκτονικό ιδεασμό.
5) Marielle Wathelet / Γαλλία / 2020	Συγχρονική Μελέτη	Διερεύνηση του επιπολασμού των συμπτωμάτων υγείας και των παραγόντων κινδύνου αυτοκτονικών ιδεών, λόγω της πανδημίας SARS-COV-2 στη Γαλλία.	Στη μελέτη συμπεριλήφθηκαν 69,054 φοιτητές.	Το 22-item Impact of Events Scale-Revised (IES-R), 13-item Beck Depression Inventory (BDI), 10-Item Perceived Stress Scale (PSS), STAI.	Το 72.8% του δείγματος, ήταν γυναίκες. Οι παράγοντες κινδύνου, ήταν το γυναικείο φύλο (OR)=2.10, Χαμηλό εισόδημα (OR)=1.28, ιστορικό ψυχιατρικής παρακολούθησης (OR)=3.28, συμπτώματα που αφορούσαν τον Covid-19, κοινωνική απομόνωση (OR)=3.63, και μειωμένης ποιότητας πληροφοριών (OR)=1.56.

6) Shufang Sun / Κίνα / 2021	Συγχρονική Μελέτη	Να μελετήσει τα ψυχιατρικά συμπτώματα που εμφάνισαν οι φοιτητές, κατά την διάρκεια της απαγόρευσης μετακίνησης στην Κίνα.	Συμμετείχαν 1912 φοιτητές.	(PHQ-9), (GAD-7), Impact of Events scale (IES), Mindful Attention Awareness Scale (MASS), Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MPSS), 4-item Empathic Responding to SARS scale και το Perceived External Stigma Subscale of the Ebola-relayed Stigma Questionnaire.	Οι περισσότεροι εκδήλωσαν συμπτώματα τραυματικού στρες που σχετίστηκαν αποκλειστικά με την πανδημία. Σχεδόν οι μισοί εμφάνισαν συμπτώματα κατάθλιψης, περίπου το 1/3 των συμμετεχόντων εκδήλωσαν συμπτώματα άγχους, και τέλος το 1/5 δήλωσε κάποιου βαθμού εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού.

7) Yingying Xu / Κίνα / 2021	Συγχρονική Μελέτη	Να εξετάσει τους παράγοντες κινδύνου για την εμφάνιση των αυτοκτονικών ιδεασμών σε φοιτητές που βίωσαν την κυκλοφοριακή απαγόρευση, όπου τα πανεπιστήμια ήταν κλειστά κατά την διάρκεια της πανδημίας.	Στην μελέτη συμμετείχαν 11.254 φοιτητές στην πόλη Γιόχαν.	(PHQ-9), (GAD-7), Insomnia Severity Index, Post traumatic Stress Disorder Checklist for DSM-5 και ερωτήσεις για αυτοκτονικό ιδεασμό.	Έδειξε ότι 41.5% είχαν δηλώσει συμπτώματα κατάθλιψης, 32.6% συμπτώματα άγχους, 35.0% δήλωσε προβλήματα αυπνίας, 8.5% δήλωσε συμπτώματα μετατραυματικού στρες και 2.0% αυτοκτονική συμπεριφορά.
8) Quazi Maksudur Rahman / Bangladesh / 2022	Συγχρονική Μελέτη	Να διερευνήσει τους παράγοντες κινδύνου που σχετίζονται με την αυτοκτονική συμπεριφορά των φοιτητών στο Μπαγκλαντές ένα χρόνο μετά την έξαρση της πανδημίας.	2100 φοιτητές, ηλικίας 18 και άνω.	Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε κοινωνικό-δημογραφικά χαρακτηριστικά, φυσικούς και ψυχολογικούς παράγοντες που σχετίζονταν με την πανδημία, Suicidal Behaviors Questionnaire Revised(SBW-R) scale	Φάνηκε πως το 47.90% βρίσκονταν σε κίνδυνο για αυτοκτονική συμπεριφορά, οι γυναίκες ήταν σε αυξημένο κίνδυνο σε σύγκριση με τους άντρες (AOR=2.28), όσοι κράτησαν αποστάσεις από φίλους και οικογένεια (AOR=1.66), προβλήματα στις σχέσεις τους (AOR=2.20), ένιωθαν ότι επιβαρύνουν τις οικογένειες τους (AOR=2.50), και όσοι ήταν αγχωμένοι για

					την καραντίνα (AOR=1.56), είχαν μεγαλύτερο κίνδυνο.
9) Yan Chen / Κίνα / 2021	Συγχρονική Μελέτη	Να εξερευνήσει τον επιπολασμό αυτοκτονικού ιδεασμού στην πρώτη παρτίδα φοιτητών που επέστρεψαν στο πανεπιστήμιο και την σχέση μεταξύ αυτοκτονικού ιδεασμού με την ύπαρξη κοινωνικής στήριξης και οικογενειακών χαρακτηριστικών.	2.700 φοιτητές.	Positive and Negative Suicidal Ideation (PANSI), Social Support Scale (SSRS).	Το 5.4% των συμμετεχόντων δήλωσαν αυτοκτονικό ιδεασμό, και οι άντρες ήταν εκείνοι με τα ψηλότερα ποσοστά. Τώρα οι γυναίκες έδειξαν να επηρεάζονται από παράγοντες, όπως είναι η μητρική εκπαίδευση, φτώχη σχέση μεταξύ μητέρας και κόρης και λιγότερη κοινωνική και αντικειμενική υποστήριξη.

5. Συζήτηση

Σκοπός της παρούσας συστηματικής ανασκόπησης ήταν να μελετήσει τον επιπολασμό και τους παράγοντες κινδύνου αυτοκτονικού ιδεασμού στους φοιτητές κατά την διάρκεια της πανδημίας.

Ο επιπολασμός αυτοκτονικού ιδεασμού, σύμφωνα με τις μελέτες που ανασκοπήθηκαν, κυμαίνεται από 2.0% (Xu et al., 2021) μέχρι 19.56% (Sun et al., 2021). Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι τα ποσοστά ποικίλλουν μεταξύ χωρών, περιοχών, ανδρών και γυναικών (WHO, 2021). Αυτό υποδεικνύεται στην μελέτη των (Cheung et al., 2021), όπου είχε βρεθεί διαφορετικό ποσοστό αυτοκτονικών ιδεασμών μεταξύ 10 χωρών (7.6% - 24.9%). Παρόμοια αποτελέσματα για τον επιπολασμό του αυτοκτονικού ιδεασμού βρέθηκαν και σε συστηματική ανασκόπηση των (Pan X, 2020), όπου ο επιπολασμός υπολογίστηκε κατά μέσο όρο στο 17.8% (11.4% έως 26.7%). Αντίθετα η μελέτη των (Abdu et al., 2020), που έγινε στην Αιθιοπία, ο επιπολασμός του αυτοκτονικού ιδεασμού στους φοιτητές πριν την πανδημία ήταν στο 58.3% ($p=0.007$).

Κατά τη διερεύνηση των παραγόντων κινδύνου για την εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού κατά την διάρκεια της πανδημίας σε φοιτητές πανεπιστήμιου, διαφάνηκε ότι το γυναικείο φύλο αποτελεί παράγοντα κινδύνου για την ανάπτυξη αυτοκτονικών ιδεασμών. Αυτό οφείλεται στο ότι οι γυναίκες παρουσιάζουν αυτοκτονικούς ιδεασμούς, ενώ οι άντρες τείνουν να διαπράττουν την αυτοκτονία (Pan, 2020). Το εύρημα αυτό επιβεβαιώνεται και από τη μελέτη των (Rahman et al., 2022), στην οποία φαίνεται ότι οι γυναίκες είχαν διπλάσιο κίνδυνο αυτοκτονικών ιδεασμών σε σχέση με το αντρικό φύλο. Αντίθετα, στη μελέτη των (Cheung et al., 2021), βρέθηκε ότι οι άντρες είχαν μεγαλύτερα ποσοστά αυτοκτονικού ιδεασμού σε σχέση με τις γυναίκες (16.6 vs. 15.4%). Αυτό οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, εκ των οποίων είναι ότι οι άντρες ήταν λιγότερο πιθανόν να αναζητήσουν κοινωνική, συναισθηματική, ή επαγγελματική υποστήριξη και συμβουλευτική κατά τη διάρκεια της κρίσης, και η απώλεια εργασίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η οποία επιφέρει την οικονομική κρίση και συντροφική διαμάχη, αλλά και αισθήματα αναξιοσύνης και κατωτερότητας στους άνδρες (Cheung et al., 2021).

Ο ανθυγιεινός τρόπος ζωής έχει φανεί να αποτελεί παράγοντα κινδύνου για την ανάπτυξη αυτοκτονικών ιδεασμών σε φοιτητές κατά την πανδημία SARS-COV-2. Αυτό περιλαμβάνει την κατανάλωση αλκοόλ πάνω από 3-4 φορές την εβδομάδα, το κάπνισμα, τη μειωμένη

σωματική άσκηση (λιγότερο από 15 λεπτά την ημέρα), και τις κακές συνήθειες ύπνου. Η μελέτη των (Tasnim et al., 2020), έδειξε ότι άτομα που κοιμούνται λιγότερο από 7 ώρες την ημέρα, κινδυνεύουν 2 φορές περισσότερο, σε σύγκριση με όσους έχουν κανονική ποιότητα και ποσότητα ύπνου. Τα παραπάνω υποστηρίζει η μελέτη των (Li et al., 2020), στην οποία διαφάνηκε ότι η κακή σωματική υγεία και οι διαταραχές ύπνου αυξάνουν τον κίνδυνο αυτοκτονικών ιδεασμών.

Επιπρόσθετα, ένας άλλος παράγοντας ο οποίος φάνηκε να αυξάνει τον κίνδυνο αυτοκτονικών σκέψεων είναι η παρουσία ψυχιατρικού ιστορικού πριν την πανδημία. (D'Hondt et al., 2020)(Rahman et al., 2022)(Tasnim et al., 2020)(Zhou et al., 2021). Αυτό επιβεβαιώνεται από την μελέτη των (Job et al., 2020) στην οποία φάνηκε ότι άτομα με διάγνωση ψυχικής διαταραχής είχαν υψηλότερα ποσοστά αυτοκτονικών ιδεασμών σε σχέση με άτομα χωρίς διάγνωση ψυχικής διαταραχής. Έχει βρεθεί επίσης, ότι φοιτητές με ιστορικό αυτοκτονικού ιδεασμού, απόπειρας αυτοκτονίας, οικογενειακού ιστορικού αυτοκτονίας, κατάθλιψης, άγχους και στρες είχαν μεγαλύτερο κίνδυνο ανάπτυξης σκέψεων αυτοκτονίας (Tasnim et al., 2020). Μια πιθανή εξήγηση για την πιο πάνω υπόθεση, είναι η διακοπή των επισκέψεων στους χώρους παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας, λόγω των μέτρων που είχε θέσει η κυβέρνηση (D'Hondt et al., 2020). Επομένως, άτομα με ιστορικό ψυχικής νόσου αποτελούν ευπαθή ομάδα για την εμφάνιση σκέψεων αυτοκτονίας, ειδικά σε περιπτώσεις κρίσεις όπως και στην προκειμένη περίπτωση στην πανδημία SARS-COV-2.

Οι σχέσεις μεταξύ οικογένειας και φοιτητή/τριας, αποτελεί καθοριστικό ρόλο στην ψυχική υγεία των μελών της. Πιο συγκεκριμένα η ύπαρξη καλών σχέσεων μπορεί να δράσει προστατευτικά στην μείωση της αυτοκτονικής συμπεριφοράς (Rahman et al., 2022). Ακόμη η μελέτη των , επιβεβαιώνει αυτή την θετική συσχέτιση σε φοιτητές που ήταν απομακρυσμένοι από τους γονείς τους και δεν είχαν στενές σχέσεις κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Σημειώνεται επίσης το γεγονός ότι τα άτομα που έμεναν μόνοι τους κατά τη διάρκεια της πανδημίας ήταν σε μεγαλύτερο κίνδυνο εκδήλωσης αυτοκτονικών σκέψεων σε σύγκριση με τους φοιτητές που έμεναν με την οικογένεια τους (D'Hondt et al., 2020). Τα πιο πάνω ευρήματα υποστηρίζονται από συστηματική ανασκόπηση των (Farooq et al., 2021), στην οποία φάνηκε ότι η μοναξιά κατά τη διάρκεια της πανδημίας αποτελεί παράγοντα που σχετίζεται με την εμφάνιση αυτοκτονικών ιδεασμών.

Τέλος, από τα αποτελέσματα των μελετών φάνηκε να σχετίζεται με την ανάπτυξη αυτοκτονικών ιδεασμών η οικονομική δυσχέρεια. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι πολλές

οικογένειες δυσκολεύτηκαν να ξοφλήσουν τα δίδακτρα του πανεπιστημίου κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Οι φοιτητές αυτοί, λόγω της κατάστασης που επικρατούσε βρίσκονταν σε μεγαλύτερο κίνδυνο για αυτοκτονικό ιδεασμό σε σύγκριση με τους φοιτητές που είχαν την οικονομική ευχέρεια να πληρώσουν τα δίδακτρα (Kaggwa et al., 2022). Ο παραπάνω παράγοντας διαπιστώνεται και στη συστηματική ανασκόπηση των (Farooq et al., 2021), όπου αναφέρεται ότι αποτελεί παράγοντα που σχετίζεται με αυτοκτονικούς ιδεασμούς.

5.1 Περιορισμοί μελέτης

Βάση των αποτελεσμάτων της παρούσας βιβλιογραφικής ανασκόπησης, σχετικά με την διερεύνηση της σχέσης αυτοκτονικών ιδεασμού και των παραγόντων κινδύνου που παρατηρείται στην εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού έχει εντοπιστεί ότι τα ευρήματα έχουν αντίθετες απόψεις στη διεθνή βιβλιογραφία. Αυτό, ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι η παρούσα βιβλιογραφική ανασκόπηση περιορίστηκε μόνο στην Αγγλόφωνη βιβλιογραφία, εφόσον δεν μπορούμε να γνωρίζουμε εάν υπάρχουν άλλες δημοσιευμένες μελέτες σε άλλη γλώσσα.

Όλες οι μελέτες που διεξήχθησαν ήταν μέσω ερωτηματολογίου αυτοαναφοράς, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί σφάλμα αυτοαναφοράς και ανάκλησης κατά την συμπλήρωση του. Τα ερωτηματολόγια έγιναν μέσω του διαδικτύου, επομένως ένας μικρός αριθμός φοιτητών, να μην είχε πρόσβαση στο διαδίκτυο, εξαιτίας οικονομικών δυσκολιών και να μην το συμπλήρωσαν, με αποτέλεσμα να μην συμπεριληφθούν στις έρευνες.

Ένας άλλος περιορισμός στην διεξαγωγή των συμπερασμάτων από την μελέτη των άρθρων, υπήρξε και το γεγονός ότι οι περισσότερες μελέτες ήταν συγχρονικές, επομένως η αιτιότητα μεταξύ των μεταβλητών δεν μπορεί να προσδιοριστεί. Επιπρόσθετα, στις πλείστες μελέτες είχαν περισσότερο αριθμό γυναικών, γεγονός που αποτελεί συστηματικό σφάλμα επιλογής.

Ακόμη ένας σημαντικός περιορισμός, ήταν το γεγονός ότι οι μελέτες ήταν περιορισμένες στην τελευταία τριετία. Με αποτέλεσμα, να υπάρχει μειωμένος αριθμός μελετών στη διεθνή βιβλιογραφία, λόγω του ότι το θέμα μας αφορούσε την πανδημία SARS-COV-2 αποκλειστικά.

6. Συμπεράσματα

Σκοπός της παρούσας συστηματικής ανασκόπησης ήταν να μελετήσει τον επιπολασμό και τους παράγοντες κινδύνου αυτοκτονικού ιδεασμού στους φοιτητές κατά την διάρκεια της πανδημίας SARS-COV-2.

Ο επιπολασμός αυτοκτονικού ιδεασμού, σύμφωνα με τις μελέτες που ανασκοπήθηκαν, κυμαίνεται από 2.0% (Xu et al., 2021) μέχρι 19.56% (Sun et al., 2021), γεγονός που δείχνει σχετικά αυξημένα ποσοστά αυτοκτονικού ιδεασμού. Κατά τη διερεύνηση των παραγόντων κινδύνου για την εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού κατά την διάρκεια της πανδημίας σε φοιτητές πανεπιστήμιου, οι παράγοντες κινδύνου που εντοπίστηκαν ήταν το γυναικείο φύλο (Pan, 2020)(Rahman et al., 2022), η κατανάλωση αλκοόλ πάνω από 3-4 φορές την εβδομάδα, το κάπνισμα, η μειωμένη σωματική άσκηση, οι διαταραχές ύπνου (Li et al., 2020) και η παρουσία ψυχιατρικού ιστορικού πριν την πανδημία (D'Hondt et al., 2020)(Rahman et al., 2022)(Tasnim et al., 2020)(Zhou et al., 2021). Επιπλέον, και οι σχέσεις μεταξύ οικογένειας και φοιτητή/τριας, επηρέασαν την εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού στους φοιτητές, όπως και η οικονομική δυσχέρεια των φοιτητών. Καταληκτικά, συμπερένουμε ότι κοινωνική υποστήριξη διαδραματίζει προστατευτικό παράγοντα στη διάσωση μιας ζωής, αφού συμβάλλει στην συναισθηματική σταθερότητα (Ayub, 2015).

6.1 Εισηγήσεις

Όπως έχει προαναφερθεί, το φύλο βρέθηκε να αποτελεί παράγοντα κινδύνου για αυτοκτονικό ιδεασμό στους φοιτητές. Ωστόσο, αξίζει να μελετηθεί περισσότερο ο παράγοντας φύλο, σαν πιθανός παράγοντας κινδύνου για αυτοκτονικό ιδεασμό, για να υπάρχει μια ξεκάθαρη εικόνα ποιο φύλο αφορά.

Θα ήταν πολύ καλή αρχή, εάν ξεκινούσαν εξειδικευμένα προγράμματα εκπαίδευσης και ομάδες αυτοβοήθειας στην διαχείριση των αυτοκτονικών ιδεασμών στα πανεπιστήμια. Κύριος σκοπός τους να είναι η ενδυνάμωση ψυχικά των φοιτητών και η παροχή δυνατότητας, να μπορούν να διαχειρίζονται τις σκέψεις τους με ψυχραιμία.

Επιπρόσθετα, η ενθάρρυνση των φοιτητών να ενσωματώσουν την σωματική άσκηση στην ζωή τους και θα ήταν σωστό να τονιστεί και η σημασία της ύπαρξης ποιοτικού και ποσοτικού ύπνου. Πολλοί φοιτητές, οι οποίοι ασχολούνταν σε χώρους του πανεπιστημίου με εργασίες μερικής απασχόλησης, με την έναρξη της πανδημίας, σταμάτησαν και έχασαν

το εισόδημα τους με αποτέλεσμα να μην μπορούν να πληρώσουν τα ακαδημαϊκά τους δίδακτρα. Θα πρέπει τα πανεπιστήμια να βρουν τρόπους, οι οποίοι θα προσφέρουν στους φοιτητές οικονομικό όφελος μέσω διαδικτυακών προγραμμάτων. Ακόμα ένας τρόπος επίλυσης της οικονομικής πίεσης, είναι η μείωση των διδάκτρων των φοιτητών κατά την διάρκεια κρίσεων, όπως της πανδημίας ή η χορήγηση κάποιου χρηματικού ποσού, το οποίο θα βοηθούσε στην εξόφληση των διδάκτρων τους. Παράλληλα, οι επαγγελματίες υγείας θα πρέπει να βρίσκονται κοντά στον κάθε φοιτητή και να του παρέχεται η κατάλληλη στήριξη και συμβουλευτική. Τέλος, η δημιουργία και παραπομπή ειδικών προγραμμάτων αποτοξίνωσης των φοιτητών που είναι εξαρτημένοι στο αλκοόλ και το κάπνισμα, με στόχο τον περιορισμό κατανάλωσης του αλκοόλ και καπνίσματος, εφόσον σχετίζεται με την εμφάνιση αυτοκτονικού ιδεασμού.

Επομένως, προκύπτει η ανάγκη να διεξαχθούν περαιτέρω έρευνες στο συγκεκριμένο θέμα, όπου η συλλογή δεδομένων θα γίνεται συστηματικά και προοπτικά ούτως ώστε να επικεντρωθούν σε προστατευτικούς παράγοντες που θα μπορούσαν να μειώσουν τους παράγοντες κινδύνου του αυτοκτονικού ιδεασμού στους φοιτητές. Παράλληλα, απαιτείται περισσότερη εκπαίδευση στους επαγγελματίες υγείας, και κυρίως στους νοσηλευτές ψυχικής υγείας για την παροχή συμβουλευτικής στους φοιτητές υψηλού κινδύνου.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abdu, Z., Hajure, M., & Desalegn, D. (2020). Suicidal behavior and associated factors among students in mettu university, south west ethiopia, 2019: An institutional based cross-sectional study. *Psychology Research and Behavior Management, 13*, 233–243.
<https://doi.org/10.2147/PRBM.S240827>
- Ayub, N. (2015). Predicting suicide ideation through intrapersonal and interpersonal factors: The interplay of Big-Five personality traits and social support. *Personality and Mental Health, 9*(4), 308–318. <https://doi.org/10.1002/PMH.1301>
- Chen, Y., Zhu, L. J., Fang, Z. M., Wu, N., Du, M. X., Jiang, M. M., Wang, J., Yao, Y. S., & Zhou, C. C. (2021). The Association of Suicidal Ideation With Family Characteristics and Social Support of the First Batch of Students Returning to a College During the COVID-19 Epidemic Period: A Cross Sectional Study in China. *Frontiers in Psychiatry, 12*(June), 1–7.
<https://doi.org/10.3389/fpsyt.2021.653245>
- Cheung, T., Lam, S. C., Lee, P. H., Xiang, Y. T., Yip, P. S. F., Suen, L. K. P., Ho, H. S. W., Lam, K. B. H., Huang, E. Y. Z., Xiao, Y., Pereira-ávila, F. M. V., Gir, E., Yildirim, M., Intepeler, S. S., Lantta, T., Lee, K., Shin, N., Parial, L. L., Rossing, T. M., ... Chan, S. (2021). Global Imperative of Suicidal Ideation in 10 Countries Amid the COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Psychiatry, 11*(January), 1–9. <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2020.588781>
- D'Hondt, F., Wathélet, M., Duhem, S., Vaiva, G., Baubet, T., Habran, E., Veerapa, E., Debien, C., Molenda, S., Horn, M., Grandgenèvre, P., Notredame, C. E., & D'Hondt, F. (2020). Factors Associated with Mental Health Disorders among University Students in France Confined during the COVID-19 Pandemic. *JAMA Network Open, 3*(10), 1–13.
<https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2020.25591>
- Farooq, S., Tunmore, J., Ali, W., & Ayub, M. (2021). Suicide, self-harm and suicidal ideation during COVID-19: A systematic review. *Psychiatry Research, 306*, 165–1781.
<https://doi.org/10.1016/J.PSYCHRES.2021.114228>
- Farooq, S., Tunmore, J., Wajid, M., & Ayub, M. (2020). *Since January 2020 Elsevier has created a COVID-19 resource centre with free information in English and Mandarin on the novel coronavirus COVID- 19 . The COVID-19 resource centre is hosted on Elsevier Connect , the company ' s public news and information . January.*

- Iob, E., Steptoe, A., & Fancourt, D. (2020). Abuse, self-harm and suicidal ideation in the UK during the COVID-19 pandemic. *British Journal of Psychiatry*, 217(4), 543–546.
<https://doi.org/10.1192/bjp.2020.130>
- Kaggwa, M. M., Arinaitwe, I., Muwanguzi, M., Nduhuura, E., Kajjimu, J., Kule, M., Najjuka, S. M., Nkola, R., Ajuna, N., Wamala, N. K., Machacha, I., Mamun, M. A., Su, C., Ho, H., Griffiths, M. D., & Rukundo, G. Z. (2022). *Suicidal behaviours among Ugandan university students : a cross-sectional study*. 1–13. <https://doi.org/10.1186/s12888-022-03858-7>
- Li, D. J., Ko, N. Y., Chen, Y. L., Wang, P. W., Chang, Y. P., Yen, C. F., & Lu, W. H. (2020). COVID-19-Related Factors Associated with Sleep Disturbance and Suicidal Thoughts among the Taiwanese Public: A Facebook Survey. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2020, Vol. 17, Page 4479, 17(12), 4479.
<https://doi.org/10.3390/IJERPH17124479>
- Mental Health and COVID-19: Early evidence of the pandemic's impact: Scientific brief, 2 March 2022*. (n.d.).
- Nomura, K., Minamizono, S., Maeda, E., Kim, R., Iwata, T., Hirayama, J., Ono, K., Fushimi, M., Goto, T., Mishima, K., & Yamamoto, F. (2021). Cross-sectional survey of depressive symptoms and suicide-related ideation at a Japanese national university during the COVID-19 stay-home order. *Environmental Health and Preventive Medicine*, 26(1), 1–9.
<https://doi.org/10.1186/s12199-021-00953-1>
- Pan, X. (2020). SUICIDAL IDEATION AND SUICIDAL THOUGHTS IN UNIVERSITY STUDENTS DURING THE COVID-19 PANDEMIC: A SYSTEMATIC REVIEW. *Revista Argentina de Clinica Psicologica*, 29(1), 304–309. <https://doi.org/10.24205/03276716.2020.40>
- Pramukti, I., Strong, C., Sitthimongkol, Y., Setiawan, A., Pandin, M. G. R., Yen, C. F., Lin, C. Y., Griffiths, M. D., & Ko, N. Y. (2020). Anxiety and suicidal thoughts during the COVID-19 pandemic: Cross-country comparative study among Indonesian, Taiwanese, and Thai university students. *Journal of Medical Internet Research*, 22(12).
<https://doi.org/10.2196/24487>
- Rahman, Q. M., Khan, A. H., Al Zubayer, A., Ahmed, M., Hasan, M. T., Rahaman, A., Islam, M. B., Al Mazid Bhuiyan, M. R., Rimti, F. H., Khan, M. K. A., Hossain, M. Z., & Haque, M. A. (2022). Factors associated with suicidal behavior among university students in Bangladesh after one year of COVID-19 pandemic. *Heliyon*, 8(1), e08782.
<https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e08782>

- Relationships between different forms of social support and suicidal ideation and gender differences analysis among medical college students in Anhui Province | Chinese Journal of Disease Control & Prevention;(12): 80-84, 2019. | WPRIM. (n.d.).*
- Stangier, U., Kananian, S., & Schüller, J. (2021). Perceived vulnerability to disease, knowledge about COVID-19, and changes in preventive behavior during lockdown in a German convenience sample. *Current Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-01456-6>
- Sun, S., Goldberg, S. B., Lin, D., Qiao, S., & Operario, D. (2021). *Psychiatric symptoms , risk , and protective factors among university students in quarantine during the COVID-19 pandemic in China*. 1–14.
- Tasnim, R., Islam, M. S., Sujan, M. S. H., Sikder, M. T., & Potenza, M. N. (2020). Suicidal ideation among Bangladeshi university students early during the COVID-19 pandemic: Prevalence estimates and correlates. *Children and Youth Services Review, 119*(November), 105703. <https://doi.org/10.1016/j.chidyouth.2020.105703>
- Wang, X., Hegde, S., Son, C., Keller, B., & Sasangohar, F. (2020). *Investigating Mental Health of US College Students During the COVID-19 Pandemic : Cross-Sectional Survey Study*
Corresponding Author : 22. <https://doi.org/10.2196/22817>
- Xu, Y., Su, S., Jiang, Z., Guo, S., Lu, Q., Liu, L., Zhao, Y., Wu, P., Que, J., Shi, L., Deng, J., Meng, S., Yan, W., Sun, Y., Yuan, K., Lin, X., Sun, S., Ravindran, A. V., Chen, S., ... Lu, L. (2021). Prevalence and Risk Factors of Mental Health Symptoms and Suicidal Behavior Among University Students in Wuhan, China During the COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Psychiatry, 12*(July). <https://doi.org/10.3389/fpsy.2021.695017>
- Zhou, S. J., Wang, L. L., Qi, M., Yang, X. J., Gao, L., Zhang, S. Y., Zhang, L. G., Yang, R., & Chen, J. X. (2021). Depression, Anxiety, and Suicidal Ideation in Chinese University Students During the COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Psychology, 12*(August), 1–9. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.669833>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Πιο κάτω περιγράφονται τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν στις μελέτες για την ανίχνευση-διάγνωση του παραληρήματος:

Confusion Assessment Method (CAM)

Ξεκινώντας με το πιο συχνό χρησιμοποιούμενο εργαλείο, το *CAM*, σχεδιάστηκε από τους Inouye et al. (1990), και αποτελεί ένα εργαλείο και διαγνωστικό αλγόριθμο για την αναγνώριση του παραληρήματος (Inouye et al., 1990). Το *CAM* σχεδιάστηκε για να μπορούν οι επαγγελματίες υγείας, μη-ψυχιατρικού τομέα, να διαγνώσουν το παραλήρημα γρήγορα και με ακρίβεια, με τη χρήση ενός σύντομου επίσημου γνωστικού εργαλείου. Το εργαλείο *CAM* αξιολογεί την παρουσία και σοβαρότητα 9 χαρακτηριστικών του παραληρήματος: οξεία έναρξη, απώλεια προσοχής, αποδιοργανωμένη σκέψη, διαταραγμένο επίπεδο συνείδησης, αποπροσανατολισμός, έκπτωση της μνήμης, διαταραχές της αντίληψης, ψυχοκινητική επιτάχυνση ή επιβράδυνση και διαταραγμένος κύκλος ύπνου-εγρήγορσης.

Confusion Assessment Method for the Intensive Care Unit (CAM-ICU)

Το *CAM-ICU* είναι ένα σύντομο διαγνωστικό εργαλείο-αλγόριθμος του παραληρήματος. Αποτελεί ένα εργαλείο ταχείας χορήγησης και δεν απαιτεί λεκτική επικοινωνία από τους ασθενείς, γεγονός το οποίο επιτρέπει την χρήση του σε διασωληνομένους ασθενείς (Miranda F, 2018). Βασίζεται σε 4 κύρια χαρακτηριστικά του παραληρήματος: 1) οξεία έναρξη και διακυμαινόμενη, 2) απώλεια προσοχής, 3) αποδιοργανωμένη σκέψη, 4) διαταγμένο επίπεδο συνείδησης. Συγκεκριμένα, ο *CAM* αλγόριθμος προϋποθέτει την παρουσία του πρώτου και δεύτερου κριτηρίου και ένα από το τρίτο ή τέταρτο κριτήριο. Το εργαλείο αυτό παίρνει τιμές από 0 μέχρι 7. Σκορ μεταξύ 0 – 2, υποδηλώνει απουσία παραληρήματος, σκορ μεταξύ 3 – 5, υποδηλώνει ήπιο με μέτριο παραλήρημα, και σκορ μεταξύ 6 – 7, υποδηλώνει την ύπαρξη σοβαρού παραληρήματος (Khan et al., 2017). Η ευαισθησία του εργαλείου υπολογίστηκε στο 94% (95% Δ.Ε. 91–97%), και ειδικότητα στο 89% (95% Δ.Ε. 85–94%) (Wei et al., 2009).

Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5)

Το δεύτερο πιο συχνό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε στις μελέτες ήταν το *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5)* (Boustani et al., 2014) και περιλαμβάνει τα παρακάτω κριτήρια για την διάγνωση του παραληρήματος:

- A. Διαταραχή προσοχής και επίγνωσης (μειωμένος προσανατολισμός στο χώρο).
- B. Ανάπτυξη της διαταραχής σε μικρό χρονικό διάστημα, εμφάνιση οξείας αλλαγής στην προσοχή και επίγνωση και τείνει να παρουσιάζει διακυμάνσεις στη σοβαρότητα κατά τη διάρκεια της ημέρας.
- Γ. Διαταραχή της γνωστικής λειτουργίας (π.χ. έκπτωση μνήμης, αποπροσανατολισμός, ομιλία, οπτικοχωρική ικανότητα, ή αντίληψη).
- Δ. Τα κριτήρια A και Γ δεν εξηγούνται καλύτερα από μια προϋπάρχουσα νευρογνωστική διαταραχή και δεν εμφανίζονται στο πλαίσιο σοβαρά μειωμένου επιπέδου διέγερσης όπως το κώμα.
- E. Υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία από το ιστορικό, τη φυσική εξέταση ή τις εργαστηριακές εξετάσεις ότι η διαταραχή είναι άμεσο αποτέλεσμα μιας άλλης διαταραχής, τοξικότητας ή διακοπής μιας ουσίας, ή έκθεσης σε τοξίνη, ή οφείλεται σε πολλαπλές αιτιολογίες.

Intensive Care Delirium Screening Checklist (ICDSC)

Το *ICDSC* είναι εργαλείο διάγνωσης του παραληρήματος το οποίο είναι θετικό όταν υπάρχουν τέσσερα ή περισσότερα συμπτώματα του παραληρήματος (σκορ: 0-8). Αξιολογεί το επίπεδο συνείδησης, τη διαταραχή προσοχής, τον αποπροσανατολισμό, ψευδαισθήσεις ή παραισθήσεις, την ψυχοκινητική δραστηριότητα, τη διαταραγμένη ομιλία ή διάθεση, τη διαταραχή ύπνου ή τη διακύμανση των συμπτωμάτων (Krewulak et al., 2020).

Richmond Agitation Sedation Scale (RASS)

Το *RASS* είναι εργαλείο σχεδιασμένο για την αξιολόγηση του επιπέδου εγρήγορσης και διεγερτικής συμπεριφοράς σε βαριά πάσχοντες ασθενείς. Το *RASS* χρησιμοποιείται συνήθως σε διασωληνωμένους ασθενείς, αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε οποιοδήποτε νοσηλευόμενο άτομο. Αποτελείται από μια κλίμακα 10 βαθμών, με 4 επίπεδα για το βαθμό άγχους και διέγερσης (+1 μέχρι +4), ένα επίπεδο που υποδηλώνει κατάσταση ηρεμίας και εγρήγορσης (0), και 5 επίπεδα για τον βαθμό καταστολής (-1 μέχρι -5) (Sessler et al., 2002).

The 4 'A's test (4-AT)

Το εργαλείο *4-AT* αποτελεί ένα νέο εργαλείο αξιολόγησης του παραληρήματος και της γνωστικής έκπτωσης. Το τεστ των 4 'Α' χαρακτηρίζεται από την συντομία του (γενικά <2 λεπτά), δεν απαιτεί ειδική εκπαίδευση, είναι απλό στη εφαρμογή και επιτρέπει την αξιολόγηση των ατόμων που δεν μπορούν να υποβληθούν σε γνωστική αξιολόγηση ή συνέντευξη λόγω σοβαρής υπνηλίας ή διέγερσης. Περιλαμβάνει 4 μέρη: το α' μέρος αξιολογεί το επίπεδο συνείδησης, το β' και γ' μέρος αξιολογούν τον προσανατολισμο και προσοχή (γνωστική λειτουργία), και το δ' μέρος αξιολογεί οξείες αλλαγές ή διακυμάνσεις στο επίπεδο συνείδησης (Bellelli et al., 2014).